

บทที่ 6

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของครูแห่งชาติและการดำเนินงานของครูแห่งชาติ

ในบทนี้ผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของครูแห่งชาติและการดำเนินงานของครูแห่งชาติ จากกรณีศึกษาทั้ง 2 ท่าน คือ อ.ประวิทย์ บึงสว่าง ครูแห่งชาติ สาขาวิชาเคมี ปี 2541 และ อ.ทองดี แยมสรवल ครูแห่งชาติ สาขาวิชาฟิสิกส์ ปี 2541 โดยผู้วิจัยแบ่งการสังเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ลักษณะของครูแห่งชาติ

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของครูแห่งชาติ

ตอนที่ 3 อนาคตภาพเชิงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการครูแห่งชาติ

ตอนที่ 1 ลักษณะของครูแห่งชาติ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ลักษณะของครูแห่งชาติในด้านการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้เห็นลักษณะของครูที่ดีได้ดังนี้

1. ครูแห่งชาติมีความรักและศรัทธาในการเป็นครู

อ.ประวิทย์ และ อ.ทองดี เป็นคนที่มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนเช่น อ.ประวิทย์ ยอมทิ้งกิจการร้านค้าที่กำลังรุ่งเรืองให้น้องชายเพื่อมาสอบเข้ารับราชการครู ด้วยความรักและศรัทธาที่มีต่ออาชีพครูนี้เองทำให้ทั้งสองท่านทำงานครูด้วยความเป็นครูที่แท้จริง มาตลอด

“ด้วยความที่ตัวเองจบครูมา อยากเป็นครูมากๆ มีวันหนึ่งชายของอยู่เปิดหนังสือพิมพ์อ่าน เขาเขียนตัวหนังสือเบ้อเริ่มเลยนะ รับราชการครูลดลง 20% บรรจุน้อยลงแล้ว อ่านเจอปุ๊บ ผวนกับน้องชายจบ ม.6 ก็ยกบ้านให้น้องชายชายเลย”

(อ.ประวิทย์, 15 ม.ค. 45)

“แรกเริ่มเดิมที ข้าพเจ้าตั้งใจจะยึดอาชีพครูเพียงแค่ 5 ปีเท่านั้น โดยวางแผนไว้ว่า เมื่อสะสมเงินได้สักก้อนหนึ่ง ก็จะนำไปลงทุนทำธุรกิจค้าขาย เช่นเดียวกับบิดามารดา แต่เมื่อปีแรกของการเป็นครูผ่านไป จวบจนกระทั่งปีที่ 2 และปีที่ 3 ข้าพเจ้าก็เริ่มตระหนักแล้วว่า ตนเองไม่สามารถสลัดเครื่องแบบครูออกจากชีวิตได้ การสอนหนังสือกลายเป็นส่วนหนึ่งที่กลมกลืน และสอดคล้องลงตัวกับอุดมการณ์ที่ข้าพเจ้ายึดมั่น”

(จากเอกสาร บันทึกครูแห่งชาติ, 2545)

“ตอนนั้นตั้งใจจะสอนซัก 5 ปี แล้วเก็บเงินชั้กก้อนไปเปิดร้านขายข้าวขายของเหมือนกับอาชีพที่พ่อแม่เขาทำ แต่พอสอนไปแล้วเราก็มารู้ว่าเป็นอาชีพที่ลำคัญอาชีพที่สร้างคน 5 ปีไปแล้ว 6 ปีไปแล้ว ก็ไม่ได้ออก”

(อ.ทองดี, 29 พ.ย. 44)

2. ครูแห่งชาติเป็นผู้มีความทุ่มเทและรับผิดชอบในการทำงาน

อ.ประวิทย์ และ อ.ทองดี เป็นครูที่ตั้งใจทำงานในทุกด้านด้วยความทุ่มเทและรับผิดชอบในการทำงาน และยังเป็นคนที่มีความอดทนและเสียสละด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูแห่งชาติ

“ชอบมากๆ ในการสอนของเขาที่ให้ทำการทดลองเกือบจะครบทุกการทดลอง ทั้งการสอนของเขาดีมาก ด้วยเวลาในการสอนแค่นี้ะ แต่เขาสอนเนื้อหาทั้งหมดให้เราได้ทัน เจาะทุกรายละเอียดได้ครบ”

(จากการสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มเก่งของ อ.ประวิทย์, 8 ก.พ. 45)

“ทุ่มเทมาก ตั้งใจมาก อย่างบางครั้งเขาเป็นวิทยากรในกรุงเทพฯ แต่เขามีคาบสอน เขาก็มือเตอร์ไซด์จากที่อบรมมาเพื่อให้กลับมาทันสอน ถึงแม้ว่าจะแลกเปลี่ยนหรือฝากกับเพื่อนครูก็ได้ แต่เขาก็จะมา ยังบอกเลยว่าระวังนะจะไปนอนอยู่ข้างทาง น่าเป็นห่วง ยิ่งไงเขาก็ต้องมาสอนให้ได้ งานเขาลำคัญกว่าครอบครัวด้วยซ้ำ”

(เพื่อนครูคนที่ 1 ของ อ.ประวิทย์, 25 ม.ค. 45)

“มีความรับผิดชอบ ทำอะไรจริงจังมากๆ เปิดกว้าง มีเหตุผล
อาจารย์เขาเคยทำงานปกครองนะ ก็ทำได้ดี เป็นหัวหน้าคณะก็ทำได้ดี”

(เพื่อนครูคนที่ 2 ของ อ.ประวิทย์, 25 ม.ค. 45)

“อ.ประวิทย์ จะรับผิดชอบในหน้าแถวพูดกับเด็กๆ เป็นเวอร์ อยู่เวอร์
กลางวัน กลางคืน วันหยุด อยู่เป็นปกติ อ.ประวิทย์ เขาสามารถปฏิบัติการ
กิจได้เป็นอย่างดี แถมยังเป็นตัวอย่างให้ครูคนอื่นเขาได้เสียอีก เพราะความมี
วินัยในตัวเองของเขาจะสูงมาก ค่อนข้างสูง”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนของ อ.ประวิทย์, 4 ก.พ. 45)

“เป็นคนรับผิดชอบ ตั้งใจทำงาน ทำต้องให้สำเร็จ ทำต้องให้ได้ดี
ทำแล้วต้องไม่ถูกตำหนิ ตรงนี้เป็นจุดที่เขาไม่เหมือนคนอื่น เป็นคนตั้งเป้าไว้
สูง เป็นจุดเด่นในตัวเขาซึ่งบางคนมองอาจจะไม่ดี ในการระวังที่ไม่ให้ถูก
ตำหนิ ทำให้เขาต้องระวัง เรื่องงานต้องทำให้ดีที่สุด ถ้าเขาถูกตำหนิจะรู้สึก
เสียใจมาก ทุกงานเขาลงใจไปเต็ม 100”

(อ.มาลัย ภรรยาของ อ.ประวิทย์, 18 ม.ค. 45)

“อาจารย์เป็นคนดีมากๆ ช่วยเหลือครูทุกคนเลย พยายามที่จะดึงครู
ทุกคนให้ประสบความสำเร็จ ช่วยเหลือทุกด้าน ต้องบอกว่าอาจารย์เป็นครูที่
เสียสละมากๆ”

(ครูเครือข่าย 1 ของ อ.ประวิทย์, 23 ม.ค. 45)

“อ.ทองดี ผอ. ฟังพอใจเพราะ อ.ทองดี เป็นคนทำงานมีระเบียบ
กติกา ทำงานมีระบบ เป็นคนที่ทำงานโดยไม่ใช้ว่าเข้ามาสอนหนังสือ เขาก็
จะมีระบบการทำงาน จัดระบบตัวเองชัดเจน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนของ อ.ทองดี, 13 มี.ค. 45)

“อาจารย์เขาเป็นคนตั้งใจทำงานมาก เป็นคนที่มีความรู้แล้วไม่เห็นแก่
ตัว พร้อมทั้งจะเผยแพร่ พร้อมทั้งจะให้คนอื่นได้สูงมาก ไม่เคยหวง”

(ครูเครือข่ายรุ่นที่ 1 คนที่ 2 ของ อ.ทองดี, 12 ก.พ. 45)

“มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เป็นคนที่ขยันสม่ำเสมอ ทุ่มเทเวลาให้กับงาน เต็มที่”

(ครูเครือข่ายรุ่นที่ 1 คนที่ 3 ของ อ.ทองดี, 20 ก.พ. 45)

“เขาก็พยายามทำให้ดีที่สุด คือทุ่มเทเวลาให้กับงาน ถ้าบริการใครได้ ก็บริการ”

(อ.กัลยาณี ภรรยา อ.ทองดี, 8 มี.ค. 45)

นอกจากนี้ยังพบว่า อ.ทองดี เป็นคนที่ทำงานเชิงรุกด้วย

“จากวันนั้นที่คุยประมาณเดือนมกราคม วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2533 เครื่องคอมพิวเตอร์มาลงเลยเขตแรก มาเชื่อบุ๊ในวันที่ 1 มีนาคม เราเริ่มทำงานเลย งานแรกที่ทำคือเรื่องการสอบคัดเลือก แต่ก่อนสอบคัดเลือกต้องใช้ครูเยอะ ต้องเขียนชื่อเด็ก รับสมัคร พิมพ์ติดใบประกาศ copy หลายที่ คอมพิวเตอร์มาช่วยตรงนี้ครูไม่ต้องทำหลายส่วน ครูก็เริ่มเห็นศักยภาพ ก็เริ่มเอาคอมพิวเตอร์มาเรียน เสนอให้มีการเรียนการสอน แต่เรายังสอนพีจีเอสอยู่ สอนวิทยาศาสตร์ ม.ต้น พอมาทำตรงนี้บู๊เขาก็เห็นก็เปิดเป็นห้องคอมพิวเตอร์เราก็สอนนำก่อน สอนคอมพิวเตอร์ให้กับเด็กๆ สอนคอมฯ อบรมคอมพิวเตอร์ให้กับครู เราก็แทบจะเป็นคนที่มาบุกเบิกที่คณะราษฎรเป็นคนแรก ก็เป็นหัวหน้าศูนย์คอมพิวเตอร์ แยกหัวหน้าศูนย์ในเรื่องคอมพิวเตอร์ออกเป็นศูนย์ในเรื่องการสอนกับศูนย์ในเรื่องของการเอาไปใช้ในการบริหารงาน พอสอนไปเรื่อยๆ พอพัฒนาครูจนครูเขาสอนได้แล้วทางโรงเรียนให้หมวดคณิตศาสตร์รับผิดชอบ เราก็ไม่ได้ไปดูแลเรื่องคอมพิวเตอร์ แต่กับมาดูแลคอมพิวเตอร์ในการบริหารงาน เอามาลงเกรด จัดระบบแลน รูดบัตรนักเรียนเข้าออก”

(อ.ทองดี, 29 พ.ย. 44)

“ในชีวิตการทำงาน ข้าพเจ้ายึดถือปรัชญาข้อหนึ่งคือ การทำงานเชิงรุก กล่าวคือ ข้าพเจ้าจะไม่เพียงแต่นั่งรอรับคำสั่งจากหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาเท่านั้น หากเห็นว่าอะไรดีหรือเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ต่อโรงเรียน

ข้าพเจ้ามักจะรีบเสนอโครงการต่อผู้บริหารทันที โดยมองปัจจัยหลักที่พิจารณาอยู่ 2 – 3 ประเด็น นั่นคือ เป็นโครงการที่สามารถทำได้จริงและใช้งบประมาณน้อยที่สุด หรืออาจไม่ใช่เลยก็ได้”

(จากเอกสาร บันทึกครูแห่งชาติ, 2545)

3. ครูแห่งชาติมีการบริหารจัดการเวลาและการวางแผนการทำงานที่ดี

เนื่องจากเมื่อได้รับยกย่องเป็นครูแห่งชาติแล้ว อ.ประวิทย์ และ อ.ทองดี มีภาระงานเพิ่มขึ้น ทั้งภาระงานสอนตามปกติที่ต้องรับผิดชอบเหมือนครูคนอื่นในโรงเรียน การดำเนินโครงการวิจัยตามโครงการครูแห่งชาติ และงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานที่สังกัด ทำให้ทั้งสองท่านต้องมีการบริหารจัดการเวลาที่ดี ซึ่งจะเห็นได้ว่าทั้งสองท่านคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนก่อนเสมอ

“ต้องรู้จักแบ่งเวลามาก แล้วต้องรู้จักปฏิเสธ แล้วต้องไม่ให้เสียมากเกินไปเลยคือการสอนนักเรียน ตรงนี้ต้องสอนให้เขาจบตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ”

(อ.ประวิทย์, 18 ม.ค. 45)

“งานเพิ่มมากขึ้น ทั้งงานในโรงเรียนและงานภายนอก บางครั้งเขาจะเครียด คือเวลาที่เขาสอนจะสอนเด็กเขาจะมีน้อย เขาจะบอกเลยว่าผมไม่อยากจะไปข้างนอกเลย อยากจะสอนเด็กมากกว่า แต่ปฏิเสธไม่ได้โดยเฉพาะกรรม กรรมจะมีหนังสือด่วนมาก อย่างมีเย็นนี้พรุ่งนี้ไปแล้ว บางทีคาบสอนยังไม่ได้แลกเลย กลัวว่าไปข้างนอกเด็กเราจะเสียโอกาส ต้องฝากเพื่อนครู เด็กเขาก็จะได้ความรู้ได้ไม่เต็มที่”

“เนื่องจากเขามีสงานสอนเป็นปกติไม่ได้ลดลง แล้วยังมีงานจรรยาจากด้านนอก ยังกรรมก็สั่งงานมาตลอด ทำให้งานเขาเยอะมาก จนกระทั่งเขาเครียด เพราะเขาเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ไปข้างนอกแล้วยังกังวลกับเรื่องสอน บางทีก็ต้องช่วยโดยการแลกกันสอน หรือไม่ก็ดูห้องให้ แล้วเขาจะ

พยายามไม่รบกวนเพื่อนครู หนึ่งภรรยา ก่อน สองเพื่อนที่สนิท จะไม่รบกวน ให้เพื่อนคนอื่นเดือดร้อน แต่เขาก็จะไม่ทิ้งเด็ก”

(เพื่อนครูคนที่ 1 ของ อ.ประวิทย์, 25 ม.ค. 45)

“ถ้าอาจารย์ไม่อยู่จะมาสั่งงานที่ห้อง เดินมาสะกิดเลยว่าเดี๋ยวครูไม่ อยู่นะ สั่งงานเอาไว้ให้ และมีอาจารย์ท่านอื่นเป็นผู้รับผิดชอบในการเรียน ถ้าเป็นการทดลองอาจารย์ก็จะเตรียมสารไว้ให้ เตรียมเขียนสั่งไว้บนกระดาน เหมือนอยู่เลยเพียงแต่ไม่เห็นหน้าตาของอาจารย์ท่านนั้นเอง”

“อาจารย์บอกทุกครั้งว่าจะไปไหน ถ้าอาจารย์เขาไปทำงานอื่นเขาก็จะ รีบๆ ทำ อย่างครั้งที่แล้วเขาไปพูดกรี๊ๆ พูด แล้วขึ้นมาสอน บางทีก็โดด ไม่ไปแล้วเบี้ยว มาตามแล้วก็ไป”

“อ.ประวิทย์ เป็นคนที่รับผิดชอบมาก ถ้าเป็นอาจารย์ท่านอื่น ท่าน ไม่มาหรือไม่สบายก็จะแค่แลกคาบแล้วให้อาจารย์ท่านอื่นมาสอนแทน แต่ อ. ประวิทย์ แทบจะไม่เคยแลกคาบเลย จะสั่งงานเอาไว้ตลอด”

(จากการสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มเก่ง ของ อ.ประวิทย์, 8 ก.พ. 45)

“เป็นวิทยากรเนี่ยเป็นตามความจำเป็น ถ้าไม่จำเป็นไม่ไปเพราะเด็ก เราจะเสีย เรื่องตรงนี้มันจะโดนโจมตีหนัก จันครูแห่งชาติมาแต่มาเป็น วิทยากรแล้วเด็กของคุณละ คุณได้สั่งได้สอนอะไร ยังไง มันเป็นเรื่องที่เสีย มาก เพราะฉะนั้นเราจะไปตามความจำเป็น ถ้าไม่จำเป็นถ้าไม่เหลือบ่ากว่า แรงเราก็จะไม่ไป”

(อ.ทองดี, 6 ธ.ค. 44)

“คือเขาจะให้ไปเป็นวิทยากรด้วยใช่ไหมคะ ถ้าคิดเรื่องการเรียนการ สอนไปไม่ได้เราก็จะไม่ไป เราก็ต้องบอกให้เขาเข้าใจว่าต้องจริงๆ คือการเรียน การสอนเราทำไม่ได้ คือถ้าไปไหนที่เราหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่นกรรมสั่งเราต้องแลก คาบ เราต้องนัดเด็กต่างหาก แต่ถ้าเกิดเป็นงานไปเป็นวิทยากรไกลๆ แล้ว ต้องทิ้งเด็กไปเราก็จะไม่ไป เพราะว่าการเรียนการสอนเราต้องมาก่อน”

(อ.กัลยาณี ภรรยา อ.ทองดี, 8 มี.ค. 45)

“ถ้าไม่จำเป็นก็จะไม่ขาด ปฏิเสธไม่ได้จริงๆ ถึงจะไป แล้วก็จะมาชดเชย งานส่วนกลางมาแก้ปฏิเสธไม่ได้หรอก แต่ถ้างานจาก ผอ. แก่เลี้ยงได้ แก่ก็เลี้ยง จะพยายามเลี้ยงสุดๆ แก่จะบอกเราทุกครั้ง อย่างแกขาดไป มีคาบว่างแก่ก็ชดเชยให้”

(จากการสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มเก่ง 1 ของ อ.ทองดี, 20 ธ.ค. 44)

“ปัจจุบัน อ.ทองดี ต้องไปทำงานให้ธนาคารโลกเรื่องการกู้เงิน แต่ อ.ทองดี ก็จะกำหนดชัดเจนว่า เมื่อไหร่ จะไปวันไหน หนังสือราชการมา กำหนดของตัวเองว่า ตัวเองต้องสอนให้เด็กก่อน แลกคาบอย่างไร จะไม่ทิ้งเด็กต้องแลกคาบให้เรียบร้อย เปลี่ยนคาบกับเพื่อน เปลี่ยนไม่ได้มอบหมายให้ใครดูแลเด็ก มอบหมายงาน แล้วหลังจากเสร็จสิ้นแล้วมาสอนให้เด็กตอนเย็น คือไม่ทิ้งภาระให้คนอื่น ไม่ทอดทิ้งเด็ก นี่คือครู เขาจะใส่ใจในเรื่องการเรียนการสอน”

“หัวใจของเขาคือนักเรียน แล้วก็ไม่จุกจิกกับงานโรงเรียน สัมผัสกับเขาเวลาทำงานพูดคุย งานของเขาคืออะไร งานของเขาคือนักเรียน หัวใจของเขาเลยคือทำอะไรเพื่อเด็ก แล้วก็ไม่มองว่าคนไหนทำงานมาก ทำงานน้อย อะไรที่ อ.ทองดี ช่วยงานได้จะช่วยทันทีในเรื่องที่เขาถนัด จะไม่ปฏิเสธ จะทุ่มเทสุดตัวเลย”

(ผู้อำนวยการ ของ อ.ทองดี, 13 มี.ค. 45)

“อ.ทองดี เป็นคนทำอะไรจะวางแผนก่อน พยายามทำงานตามแผน งานทุกงานอาจารย์ยึดหลักว่าไม่สามารถทำได้คนเดียว เพราะฉะนั้นเขาไม่ใช่ฮีโร่ งานหนึ่งงานไม่ว่างานอะไรก็ตาม อ.ทองดี เขาทำคนเดียวไม่ได้ มันก็ต้องมีคนช่วย ไม่ว่างานอะไรก็ตามก็ต้องมีการทำงานเป็นการทำงานเป็นทีม และก็ทำตามแผน แล้วงานนั้นจะมุ่งเข้าหาเด็ก ถ้างานนั้นมุ่งเข้าหาเด็ก ส่วนใหญ่เสนอไปแล้วจะผ่าน”

(เพื่อนครูคนที่ 1, 20 ธ.ค. 44)

4. ครูแห่งชาติมีบุคลิกภาพดี นำเชื่อถือ และนำศรัทธา

อ.ประวิทย์ และ อ.ทองดี มีบุคลิกภาพดี นำเชื่อถือ และนำศรัทธา ซึ่งเป็นผลส่วนหนึ่งที่ทำให้ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนครู และครูเครือข่ายในการทำงานเป็นอย่างดี ทำให้งานประสบความสำเร็จ

“ตัวครูแห่งชาติเองต้องได้รับความศรัทธาจากเพื่อนครู ตรงนี้เป็นหัวใจเลยนะ ต้องได้รับความศรัทธาจากเพื่อนครูเครือข่าย เพื่อนร่วมงาน การส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหาร งานพวกนี้ถึงจะทำไปได้ แล้วตัวเองก็ต้องมีการวางแผนมีการจัดการที่ดีด้วย มีเพื่อนร่วมงานที่คอยช่วยเหลือ เพราะฉะนั้นบอกตรงๆ ว่าถ้าไม่มีตรงนี้ปีแรกก็เจ๊งแล้ว ไปไม่รอด”

(อ.ประวิทย์, 18 ม.ค. 45)

“ชอบบุคลิกของอาจารย์ เขาดูน่าเชื่อถือ แล้วก็มีผลงานเยอะ แล้วอาจารย์ก็สอนละเอียดถี่ถ้วนมากเลยครับ”

(จากการสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มอ่อน ของ อ.ประวิทย์, 8 ก.พ. 45)

“อ.ทองดี ครูศรัทธาเลย เป็นคนดี เคยเล่าให้อาจารย์ฟังว่าเกรงใจอาจารย์ ความเป็นกัลยาณมิตรของอาจารย์ทำให้ครูเครือข่ายเกรงใจ แล้วทุกคนก็ทำ อยากให้อาจารย์ประสบความสำเร็จ”

(ครูเครือข่ายรุ่น 1 คนที่ 1 ของ อ.ทองดี, 11 ม.ค. 45)

“พอดีเป็นครูแกนนำของกรมสามัญศึกษาอยู่ เขาก็จัดไปอบรมที่ลพบุรี เขาเชิญ อ.ทองดี ไปเป็นวิทยากร เขาก็พูดถึงว่าเขาทำงานอะไรบ้าง ในฐานะที่เป็นครูแห่งชาติ เกิดศรัทธาเพราะธรรมดาตัวเองเป็นครูที่เริ่มหมดไฟในการเป็นครูปฏิรูป”

(ครูเครือข่ายรุ่น 2 คนที่ 2 ของ อ.ทองดี, 24 ม.ค. 45)

5. ครูแห่งชาติมีความคิดกว้างไกล และมีความคิดสร้างสรรค์

อ.ประวิทย์ และ อ.ทองดี เป็นคนที่มีความคิดกว้างไกล และมีความคิดสร้างสรรค์ ทั้งในเรื่องของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น พยายามคิดค้นวิธีการสอนใหม่ๆ คิดสื่อที่ทันสมัย และการประเมินผลที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมด้วย และการทำผลงานต่างๆ ที่เป็นความรู้ใหม่ เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้เพื่อนครู

“เราต้องหาสื่อมาช่วย เช่นใช้ IT มันจะทำให้ নামธรรมชาติเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น เข้าใจง่ายขึ้น เด็กเก่งพอออก TV ปูบ เขาก็ Discuss เขาอธิบายได้ เด็กอ่อนจะให้เรียนเป็นรายคน ให้เล่นคนละเครื่อง เล่นกันแล้วค่อยไป Discuss แล้วอธิบายทีหลังอีก ให้มาศึกษาเพิ่มเติมหรือ Copy ใสแผ่นให้เขาไปเล่นเลย ตรงนี้เป็นเทคนิคทั้งนั้น”

(อ.ประวิทย์, 7 ธ.ค. 44)

“ที่โรงเรียนมี internet เยอะ อยากให้เขาได้ใช้อย่างคุ้มค่า เราก็ให้เขาค้นคว้าจาก internet แล้วดูว่า website ที่เกี่ยวข้องและเพิ่มเติมจากวิชาที่เรียน พอได้เสร็จเขาก็เขียนชื่อ website แล้วแปลมาหน้าหนึ่ง เสร็จแล้วก็เอามาทำเป็นผลงานแล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ในบทเรียนเคมี ตำราเคมี บางทีพอจะออกมาก็ล้ำสมัยแล้ว ความรู้ทางด้านเคมีต่างๆ ด้านวิทยาศาสตร์ มันไปไกลแล้วนะ ซึ่งจาก internet มันจะมีเยอะเลย”

(อ.ประวิทย์, 19 ธ.ค. 44)

“วิธีการสอนของอาจารย์แปลกใหม่ รวมทุกอย่างเข้าด้วยกัน ทั้งสิ่งที่น่าเบื่อและไม่น่าเบื่อ น่าเบื่ออย่างเช่นทฤษฎี เอาชอล์กเขียนบนกระดาน เอาคอมพิวเตอร์มาใช้ทำให้ทุกอย่างไม่ใช่แค่รูป 2 มิติ”

(จากการสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มเก่ง ของ อ.ประวิทย์, 8 ก.พ. 45)

“ตอนเป็นหัวหน้าหมวดเขาก็เป็นคนคิดส่วนใหญ่ เขาเป็นคนนำเสนอ นะ พี่ก็เห็นว่าอันไหนดีก็เสนอตอบหมดแหละ ไม่ว่าจะอะไร โครงการใหม่ๆ ของอาจารย์ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงเยอะ”

“เขาจะมีความมั่นใจว่าเขาทำได้ คือเรายังมองภาพไม่ออก แต่เขาก่อนที่จะเสนอโครงการเขาจะมองภาพออกมาเป็นฉากๆ เลยมั่นจะเป็นอย่างไร ตั้งแต่ทำมายังไม่เห็นเลยว่ามันงานไหนไม่ประสบความสำเร็จ”

(เพื่อนครูคนที่ 2 ของ อ.ทองดี, 27 ธ.ค. 44)

โดยเฉพาะ อ.ทองดี นั้นเป็นคนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติมาทั้งดำเนินการเองที่โรงเรียนและดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่น ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงมากในด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ จนมีผู้มาขอเยี่ยมชมงานจากหลายหน่วยงาน

“ส่วนใหญ่กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมก็จะเป็นเรื่องของแม่น้ำ เราเอาแม่น้ำมาเป็นตัวตั้งเพื่อให้เด็กเขาทำกิจกรรมเท่านั้นเอง ไม่ใช่หมายความว่าไปอยู่ที่อื่นแล้วมันจะประยุกต์ไม่ได้ ต้องเข้าใจว่าเราสร้างความตระหนักให้เขาเกิดความห่วงแหนทรัพยากรธรรมชาติ อะไรก็ได้ แต่ตรงนี้เราอยู่สะดวกใกล้น้ำ เราก็ทำเรื่องน้ำ เพราะฉะนั้นที่เด็กทำไปล่าสุดคือโครงการสำรวจคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา สำรวจจนาน แล้วก็มาเป็นยูนิเวอสน์อาสา ร่วมกับสาธารณสุข โครงการต่างๆ สุดที่ทำอะไร ที่ผ่านมาก็จะมีทั้งเรารักเจ้าพระยา อาสาสมัครพิทักษ์เจ้าพระยา ซึ่งรณรงค์ไม่ทิ้งขยะลงแม่น้ำ อนุรักษ์พันธ์ปลาไทย ก็เป็นกิจกรรมที่ทำมาตั้งแต่ปี 34 เป็นกิจกรรมที่ทำแล้วก็ทำต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นก็ถือว่าเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพียงแต่ว่ามันไม่ใช่เป็นเด็กกลุ่ม ม.6”

(อ.ทองดี, 13 มี.ค. 45)

“อ.ทองดี เป็นแม่งานช่วยงานหมวดได้เยอะ มีความคิดริเริ่มอะไรดีๆ หลายๆ อย่าง เขาก็จะมาถ่ายทอดให้กับหมวด มาปรึกษากับผมก่อน เราจะทำตรงนี้ได้ไหมเพราะอาจารย์เขาไม่ได้เป็นหัวหน้าหมวด”

“รณรงค์แม่น้ำเจ้าพระยาริเริ่มจากอาจารย์ทองดี ว่าเราควรทำอะไรเกี่ยวกับแม่น้ำเพราะโรงเรียนเราอยู่ติดแม่น้ำ”

(เพื่อนครูคนที่ 1 ของ อ.ทองดี, 20 ธ.ค. 44)

6. ครูแห่งชาติมีพัฒนาตนเองในการศึกษาหาความรู้ตลอดเวลา

การศึกษาหาความรู้ตลอดเวลาทำให้ อ.ประวิทย์ และ อ.ทองดี มีการพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ทันสมัย กว้างขวางและถูกต้อง

“รู้จักมานาน 20 กว่าปีแล้ว ตั้งแต่มาที่นี่ เขาอยู่ก่อน เก่ง ยอมรับว่าเก่ง นิสัยดี เขาเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย จริงจังในการทำงาน เป็นคนพัฒนาตนเองตลอดเวลา เรียนรู้ตลอดเวลา อย่างการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เราติดขัดอะไรแม้จะคนละสาขากัน แต่ก็พยายามถามเขา จะได้รับความรู้จาก อ.ประวิทย์ และอ.มาลัย เยอะมาก เพราะตัวเองเป็นคนช่างถาม สงสัยอะไรก็จะถาม”

(เพื่อนครูคนที่ 2 ของ อ.ประวิทย์, 25 ม.ค. 45)

“เป็นคนพัฒนาเร็วมาก จากที่ไปเรียนปริญญาโท ไม่มีพื้นฐานเรื่องคอมพิวเตอร์ พอทำวิทยานิพนธ์เรื่องเกี่ยวกับ CAI เขากลายเป็นคนที่มีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์กว้างขวางมาก จนกระทั่งปัจจุบันเขาทำอะไรมากมาย พัฒนาตนเองและศึกษาตลอด จากคนชื่อยายไม่ค่อยกล้า Present แต่ตอนนี้เขาใหญ่โต ได้ออก T.V. ได้ออกอะไร”

(เพื่อนครูคนที่ 1 ของ อ.ประวิทย์, 25 ม.ค. 45)

“เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเราก็จะดูนะ ตั้งแต่นวัตกรรมก็เป็นตัวหนึ่ง ส่วนใหญ่เราก็มีทั้งสร้างเอง บางครั้งก็หาใหม่ที่มันแปลกใหม่ ดัดแปลงแล้วก็เอามาใช้ เครื่องมือตัวนั้นก็เป็นส่วนหนึ่ง และเครื่องมือในการวิจัยมันก็เป็นอีกส่วนหนึ่ง ผลสัมฤทธิ์ก็ใช้แบบสอบ แบบวัดเจตคติ ซึ่งแน่นอนเราก็เอามาจากงานวิทยานิพนธ์หรือ สสวท. เข้ามาใช้บ้าง พุดง่ายๆ ส่วนใหญ่จะเป็นพวกของการดัดแปลงส่วนหนึ่งและก็สร้างเองซึ่กส่วนหนึ่ง สร้างเองส่วนใหญ่จะเป็นข้อสอบแล้วก็เอามาปรับบ้างเรื่องของเจตคติ แล้วก็เรื่องวัดความพึงพอใจ เราอยากจะทำเด็กพึงพอใจใหม่ ที่นี้เราก็สร้างเองส่วนใหญ่เป็นแบบสอบถาม”

(อ.ทองดี, 3 ธ.ค. 44)

7. ครูแห่งชาติมีความเข้าใจในพฤติกรรม ธรรมชาติ และความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน

อ.ประวิทย์ และ อ.ทองดี มีความเข้าใจในพฤติกรรม ธรรมชาติ และความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างดี โดยทั้ง 2 ท่าน มีวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทำให้เข้าถึงปัญหาของนักเรียนได้ดี ซึ่งอาจารย์ทั้ง 2 ท่าน มีเวลาให้คำปรึกษานักเรียนในทุกๆ เรื่องด้วย

"ต้นท่อมให้เขาเขียนชื่อ ประวัติ ชอบอะไร เบอร์โทรศัพท์ เรามาดูจะช่วยได้ส่วนหนึ่ง คนนี้เกิดวันนี้พอชั่วโมงเราเข้าไป อ้าววันนี้ร้อง Happy Birthday หน่อย เขาจะมีความสุขมาก เขารู้ว่าเรารู้วันเกิดเขา บางทีเพื่อนบางคนยังไม่รู้เลย ตรงนี้ทำให้เจตคติของเด็กดีต่อเรา เราสอนเขาก็จะรักวิชานั้น แล้วเรียนได้ดี"

"อีกวิธีหนึ่งจะเขียนชื่อเป็นกลุ่มๆ ไว้ ตอนแรกที่จำไม่ได้ รู้แต่ว่ากลุ่ม AHA มีนายศิริพงษ์ พอเรียกเขาลุกขึ้น ก็จำไว้ อ้อศิริพงษ์คนนี้ ค่อยๆ ทำไปฝึกสังเกตเด็ก และมีข้อมูลของเด็กให้ได้มากที่สุด พยายามเรียกชื่อเขา เช็กชื่อเขาบ่อยๆ มันจะจำได้"

(อ.ประวิทย์, 7 ธ.ค. 44)

"อาจารย์จะรู้จักนิสัยเด็กทุกคนในห้องว่าเป็นอย่างไร บอกชื่ออาจารย์ก็จะรู้แล้วว่าคนนี้เป็นอย่างไร"

(จากการสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มอ่อน ของ อ.ประวิทย์, 8 ก.พ. 45)

"หนึ่งเด็กเขาเรียนเครียด มีความทุกข์ แล้วครูเองถ้าเราไปยึดเหยียดเนื้อหาๆ ก็ไปกันใหญ่ ในประเด็นอย่างนี้ เราก็พยายามผูกใจเด็กเอาไว้ รู้จักเด็ก ตอนนี้ในที่สุดก็คือสนใจผู้เรียน ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตอนนี้อ่าเรียกกันให้เพราะๆ คือการทำสารสนเทศผู้เรียน อย่างเมื่อไหร่ก็จะเห็นเราจะจำชื่อได้หมด เรียกได้หมด รู้หมดว่าใครเป็นยังไง กลุ่มไหนมีใคร ใครขาดรู้ทันที เพราะผ่านมาแล้ว 4 เดือนด้วย เราจะรู้หมด"

(อ.ทองดี, 19 พ.ย. 44)

“อาจารย์เป็นที่ปรึกษาด้วย แก่จะสนใจในทุกๆ เรื่องที่เราประสบ
อย่างหนูแกก็เคยเรียกไปพูดว่าพูดไม่ชัดบ้าง ลิ้นคับปาก ก็จะช่วยสร้าง
ความมั่นใจเมื่อเวลาเราไปนำเสนอหน้าห้อง เกี่ยวกับเรื่องรอบตัวด้วย อาจารย์ช่วย
ให้ดีขึ้น โดยอาจารย์เขาจะใช้คำพูดให้เรารู้สึกดี ไม่ท้อแท้ สร้างกำลังใจให้
กับเรา คิดว่าเราทำได้นะอันนี้”

(จากการสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มเก่ง 1 ของ อ.ทองดี, 20 ธ.ค. 44)

8. ครูแห่งชาติมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน

อ.ประวิทย์ และ อ.ทองดี มีมนุษยสัมพันธ์และอัธยาศัยที่ดีกับนักเรียน และเพื่อนร่วม
งานทุกคน มีอารมณ์ขัน มีอารมณ์ดี ใจเย็น มีน้ำใจ และมีความเป็นกันเองกับทุกคน

“อาจารย์สอนดี สอนเข้าใจ แทรกมุขเฮฮา ปกติอาจารย์เป็นคนที่มี
นิสัยเฮฮา สรรหาอะไรมาเล่าให้ฟัง เป็นสิ่งที่ชักจูงนักเรียนเข้าสู่บทเรียน อัธ
ยาศัยดี”

“อ.ประวิทย์ เขาจะเล่นด้วย ไม่ได้ถือตัวว่าเราเป็นอาจารย์นะ
อาวโสกกว่า ถึงแม้ว่าจะเป็นครูแห่งชาติ อาจารย์ก็ไม่เคยถือ อาจารย์เป็นกัน
เองกับเรามากๆ เลย”

(จากการสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มเก่ง ของ อ.ประวิทย์, 8 ก.พ. 45)

“อาจารย์เป็นกันเอง เฮฮา เวลาอาจารย์สอน บางทีมีวแต่คุย พอ
เพื่อนๆ หัวเราะอาจารย์ก็หัวเราะ เราก็จะไม่รู้ด้วย เราเลยต้องตั้งใจฟังอาจารย์
จะได้หัวเราะได้ไปกับเพื่อนๆ ในห้องด้วย จะไม่คุยกับเพื่อนแล้ว”

“ดีคะ เป็นกันเอง น่ารัก วันนั้นนั่งอ่านหนังสือสอบกันอยู่ แกก็เอา
ปาตองโกมาให้กิน เดินผ่านไปแล้วก็กลับมา เอาเรอกินใหม่ ครูให้ มีอยู่แค่
2-3 อันแต่แกก็ยื่นให้เรา”

(จากการสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มกลาง ของ อ.ประวิทย์, 13 ก.พ. 45)

“ใจเย็นมาก ครูเขาบอกว่าเป็นกลุ่มที่ดีที่สุด โดยเฉพาะครูวิทยา
ศาสตร์ ต้องใช้เหตุผลมากที่สุด แกสามารถ ที่ไม่รู้ว่าจะแกใช้จิตวิทยาอย่างไร

แต่ทุกคนเขาไปด้วยความเต็มใจ ก็บอกไม่ถูกเหมือนกัน อยู่ไกล จากเตาปูน ไปสมุทรปราการ ไกลมาก แต่เวลาไปก็ยินดีไป มีจุดหมายมาไม่มีปัญหาเลย โรงเรียนตัดเลย ไปโน้นก่อน คือใจเย็นมากแล้วก็เป็นคนทำให้จริงๆ”

(ครูเครือข่าย 3 ของ อ.ประวิทย์, 18 ก.พ. 45)

“สนิทสนมเหมือนพ่อกับลูก เพราะคุยได้ทุกเรื่องไงคะ มีอะไรก็พูด ตรงๆ อาจารย์บอกว่าจะเชื่อทุกเรื่องที่เราพูด อย่าโกหก คอยแนะนำชี้ทางสว่างให้เรา”

(จากการสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มกลาง ของ อ.ทองดี, 27 ธ.ค. 44)

“เดินผ่านก็ทักทาย แหว อาจารย์มีความเป็นกันเองกับพวกเรามากๆ”

(จากการสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มอ่อน 2 ของ อ.ทองดี, 14 ก.พ. 45)

“มีนิสัยที่คนทั่วๆไป เป็นคนที่ขยันสม่ำเสมอ ทุ่มเวลาให้กับงานเต็มที่ มีอัธยาศัยยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ มีความยินดีที่จะเป็นวิทยากรให้ความรู้ ให้ข้อมูล เวลาเขาเชิญมา โดยมีความรู้ให้หลายๆ ตามที่แต่ละที่เขาเชิญมา”

(ครูเครือข่ายรุ่นที่ 1 คนที่ 3 ของ อ.ทองดี, 20 ก.พ. 45)

9. ครูแห่งชาติมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อนครู

อ.ประวิทย์ และ อ.ทองดี มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อนครู ทั้งเพื่อนครูในโรงเรียนและครูเครือข่าย รวมทั้งในการสนับสนุนเพื่อนครูให้มีความก้าวหน้าในการทำงานด้วย

“เขาจะกระตุ้นให้ครูในโรงเรียนสร้างบทเรียนช่วยสอน CAI แต่พวกครูจะไม่มีเวลาทำ อยากทำแต่เวลาน้อย งานสอนเยอะมาก เขาพยายามเชิญชวนพวกครูให้มาใช้ห้อง E-Classroom ทำ CAI เวลาที่มีโปรแกรมดีๆ ใน internet อาจารย์ก็จะดึงมาเข้าไปใน hard disk อย่าง ม.3 จะมีเรื่องการต่อ

เซลล์ไฟฟ้า ก็จะไปบอกครู ม.3 ว่าเขาไปใช้ซะ ผมทำให้เรียบร้อยแล้ว ถ้าใครอยากเรียนอะไรก็ไปจอง ถ้ามีโปรแกรมดี ๆ อาจารย์เขาจะเขียนไว้ให้ สนใจเรื่องอะไร ไม่หวงห้อง พยายามให้ครูได้มาใช้”

(เพื่อนครูคนที่ 1 ของ อ.ประวิทย์, 25 ม.ค. 45)

“ก็รู้สึกว่ามีที่พึ่งนะ เราอยากรู้เรื่องอะไรเราไปถามเขา เพราะถือว่าเขารู้มากกว่าเรา ส่งผลตรงนี้ ถ้าถามในลักษณะส่วนตัวเราก็ได้ความรู้นะ ได้ความรู้ ได้ประสบการณ์ ได้การเรียนรู้ ได้พัฒนาตัวเรา อย่างน้อยถ้าไม่มีครูแห่งชาติ เราก็คงไม่ได้พัฒนาตรงนั้นนะ”

(เพื่อนครูคนที่ 2 ของ อ.ประวิทย์, 25 ม.ค. 45)

“ทำให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น บางทีครูอยู่ในโรงเรียน การที่จะไปอบรมข้างนอกก็น้อย ได้ไปตรงนั้นมันได้อบรมทุกเทอม ปีหนึ่ง 2 ครั้งนะ ก็จะได้ความรู้ใหม่ๆ เข้ามา อาจารย์ได้อะไรใหม่ๆ เข้ามาก็มาถ่ายทอดให้เราเลย เราจะได้มาแล้วเราก็เก็บเกี่ยวเล็กๆ น้อยๆ มาใช้กับเด็กเราได้ พัฒนาตัวเราได้ด้วย ครูว่าครูได้ประโยชน์เยอะ บางคนบอกว่าไปทำไม ไปทำงานให้เขาทำไม เราได้อะไรบ้าง ก็บอกว่าเราได้เยอะ เราได้ความรู้เพิ่มเข้ามา ไปทำงานเราก็ได้ผลงานชิ้นหนึ่งเป็นของเราด้วย และเรายังได้ผลงานของคนอื่นมาใช้ร่วมกัน เราได้ประโยชน์เยอะ เราไม่ได้เหน้อยฟรี”

(ครูเครือข่าย 1 ของ อ.ประวิทย์, 23 ม.ค. 45)

“เป็นครูเครือข่ายของแกดีมาก อย่างมีอบรม world bank อย่างนี้ อ.ประวิทย์เป็นแกนนำ เข้าโอเค พี่ได้ไปอีกแล้ว ได้ความรู้ใหม่ๆ อีกแล้ว”

(ครูเครือข่าย 3 ของ อ.ประวิทย์, 18 ก.พ. 45)

“เราประสบการณ์ยังน้อย ได้ไปแลกเปลี่ยนกับพี่เขา ความรู้ วิธีการเวลามีปัญหาหลายๆ เราก็ท้อ พี่เขาก็บอกว่าใจเย็นๆ เด็กมันมีหลากหลายนะ เราต้องพยายามปรับไปเรื่อยๆ ตามสภาพเด็ก”

“อาจารย์เขาเป็นคนตั้งใจทำงานมาก เป็นคนที่มีความรู้แล้วไม่เห็นแก่ตัว พร้อมทั้งจะเผยแพร่ พร้อมทั้งจะให้คนอื่นได้สูงมาก ไม่เคยหวง บางคนมีแผนดี ๆ เขาไม่ให้ใคร ผลงานอะไรเขาทำรูปแบบอะไรขึ้นมาเขาให้หมดเลย”

(ครูเครือข่ายรุ่นที่ 1 คนที่ 2 ของ อ.ทองดี, 12 ก.พ. 45)

10. ครูแห่งชาติสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากการที่ อ.ทองดี ได้มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งต้องมีการประสานงานกับชุมชนด้วย ทำให้ อ.ทองดี ได้มีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลงานที่อาจารย์ทำมีดังนี้

1. โครงการเรารักเจ้าพระยา เป็นโครงการที่ปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนได้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและยังประโยชน์ให้กับชุมชน โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 9 ปี ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงกิจกรรมเพิ่มเติมขึ้นมาอีก ได้แก่ เยาวชนอาสาสมัครพิทักษ์เจ้าพระยา และโครงการสำรวจคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นโครงการที่ร่วมกับหน่วยงานอื่นและชุมชน

2. โครงการอนุรักษ์ปลาไทย ในปี 2537 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะปลูกจิตสำนึกให้กับนักเรียนและประชาชนในชุมชนเมืองปทุมธานีร่วมกันอนุรักษ์พันธุ์ปลาไทยที่อาศัยอยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยา จัดเป็นแหล่งอนุรักษ์และศึกษาพันธุ์ปลาในลำน้ำเจ้าพระยา สนับสนุนส่งเสริมให้วัดและหน่วยงานที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาร่วมกันอนุรักษ์ปลาเพิ่มขึ้น และจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เครื่องมือจับสัตว์น้ำภูมิปัญญาชาวบ้านขึ้นในโรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี ซึ่งกิจกรรมตามโครงการยังดำเนินการอยู่ และจะเป็นโครงการที่ทำต่อเนื่องต่อไป

3. โครงการสำรวจคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา จัดร่วมกับโครงการเรารักเจ้าพระยากับตาวิเศษ ในปี 2542 เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร มุ่งเน้นให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว โดยเฉพาะแม่น้ำเจ้าพระยาที่ไหลผ่านโรงเรียน ให้นักเรียนเกิดความตระหนัก และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

4. อาสาสมัครพิทักษ์เจ้าพระยา ในปี 2539 เป็นโครงการต่อเนื่องจากโครงการเรารักเจ้าพระยา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนช่วยกันดูแลชุมชนของตนเองในการทิ้งขยะให้ถูกวิธีโดยไม่ทิ้งลงแม่น้ำเจ้าพระยา

5. โครงการล่องเรือกุ้ยสายน้ำให้แผ่นดิน ในปี 2544 ร่วมกับจังหวัดปทุมธานี และกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข โดยรับสมัครนักเรียนเป็นยุวนิเวศน์อาสา เพื่อรณรงค์ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนที่อาศัยอยู่สองฝั่งแม่น้ำลำคลอง ได้ตระหนักเห็นคุณค่าของแม่น้ำเจ้าพระยา

11. ครูแห่งชาติมีความรู้และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

อ.ประวิทย์ และ อ.ทองดี มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีซึ่งประกอบด้วย (1) การเตรียมแผนการสอนที่ยืดหยุ่น (2) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (3) การใช้เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียน (4) การแบ่งกลุ่มแบบคณะความสามารถ (5) การใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย (6) การใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย (7) การให้นักเรียนมีส่วนร่วมประเมินตนเองและประเมินเพื่อนในการทำงาน และ (8) มีการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติมากที่สุด และส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

“อาจารย์จัดระบบการสอนดีมาก เป็นขั้นตอน ให้ไปอ่านมาก่อน แล้วมาเน้นย้ำอีกที เจาะลึกไปที่รายละเอียด”

(จากการสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มกลาง ของ อ.ประวิทย์, 13 ก.พ. 45)

“ชอบ เพราะว่าอาจารย์ได้นำความรู้ใหม่ๆ เข้ามาเยอะ วิธีการสอนของอาจารย์แปลกกว่าที่อาจารย์คนอื่นสอน ได้ความรู้จากข้างนอกเข้ามาเยอะ ไม่ได้สอนอยู่แต่ใน sheet”

“อาจารย์เขาสอนละเอียด ทำให้รู้เรื่องมากขึ้น อาจารย์เขาสอนหลายอย่างครบ ทั้งพูด ทั้งการทดลอง ใช้ CAI ใช้ net ซึ่งทำให้เราเข้าใจมากขึ้น อาจารย์สอนให้คิดเป็น ดีกว่าไปอ่านเอง”

(จากการสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มอ่อน ของ อ.ประวิทย์, 8 ก.พ. 45)

“อ.ประวิทย์ จะเน้นสาระ เน้นระบบ มากกว่าเน้นเทคนิคการสอน เพราะว่าเทคนิคการสอนเด็กทุกวันนี้บางทีเขาก็จะชอบเทคนิคการสอนที่สนุกสนาน แต่อาจารย์ประวิทย์จะเน้นเชิงวิชาการ แต่ขณะเดียวกัน เขาก็แก้เกมส์โดยการใช้สื่อ CAI เข้ามาช่วย ทำให้การเรียนการสอนมันน่าสนใจมาก

ขึ้น ประหยัดเวลามากขึ้น เรียนรู้ง่ายขึ้น การเรียนการสอนเขาอยู่ในเกณฑ์ดี
ทีเดียว รู้สึกเขาจะเป็นบุคลิกอย่างนี้มาตลอด พูดง่ายๆ ว่าพฤติกรรมกา
เรียนการสอนของเขาจะเป็นแบบนี้ตลอด เป็นครูที่มุ่งเน้นเชิงวิชาการ ไม่มุ่ง
เน้นแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ไม่มีการเปิดสอนพิเศษ ไม่มีการไปเขียน
ตำราเพื่อหารายได้”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนของ อ.ประวิทย์, 4 ก.พ. 45)

“3 วันพีสิทส์เป็นอื่น นี่คำพูดนี้จริง แค่วันเดียว แค่ชั่วโมงเดียวก็ลืม
แล้ว”

“ถ้าเทียบกับอาจารย์คนอื่น อาจารย์คนนี้เขาก็ดี สอนดีกว่าคนอื่น
เขาก็เอาใจใส่ดี แต่หนูเรียนไม่เก่งเอง ก็เลยไม่ค่อยเข้าใจ แต่อาจารย์เขาก็
สอนหนู เดินเข้ามาถามบ่อย”

(จากการสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มอ่อน 1 ของ อ.ทองดี, 3 ม.ค. 45)

“ชอบค่ะ อาจารย์มีสื่อการสอนที่แปลกๆ เพราะปกติมันจะค่อนข้าง
น่าเบื่อ แต่อาจารย์ทำให้เราไม่่วงได้ ถึงง่วงอยู่ก็น้อยลง”

“รักษามลประโยชน์ของนักเรียน ใส่ใจเด็กด้วย รอบคอบ จริงใจ
คิดมากกับเด็กไปนิดนึง ถ้าเด็กไม่เข้าใจเขาก็จะทำให้เข้าใจจนได้ ไม่เข้าใจ
เขาก็ไม่ยอม”

(จากการสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มเก่ง 2 ของ อ.ทองดี, 14 ก.พ. 45)

“หนึ่งกระตือรือร้น ชอบหาวิธีการสอนแบบใหม่ๆ มาช่วยเด็กที่เรียน
อ่อน สองอาจารย์เป็นคนช่างสังเกตว่าเด็กเรียนอ่อนเพราะอะไร อาจารย์จะ
พยายามหาทางช่วยแก้ไข ที่สำคัญที่สุดคืออาจารย์มีการทำงานที่เป็นระบบ
ถ้าบกพร่องตรงไหนก็จะมีกรวิจัยดูข้อบกพร่องว่ามีตรงไหนบ้าง ทดสอบเสร็จ
เรียบร้อยก็จะสรุปออกมา แล้วก็แก้ไขยอมรับความคิดเห็นของบุคคลรอบ
ข้าง อาจารย์มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับเด็ก คนร่วมงาน เพราะฉะนั้นอาจารย์เขา
จะไม่ค่อยมีปัญหากับคนร่วมงาน”

(ครูเครือข่ายรุ่นที่ 2 คนที่ 1 ของ อ.ทองดี, 21 ม.ค. 45)

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของครูแห่งชาติ

จากการสังเคราะห์ของผู้วิจัยพบปัจจัยที่ส่งเสริมการทำงานในโครงการครูแห่งชาติ และ ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานในโครงการครูแห่งชาติ ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งเสริมการทำงานในโครงการครูแห่งชาติ

1. ครูแห่งชาติได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ทั้งในด้านงบประมาณและผู้ทรงคุณวุฒิที่คอยให้คำปรึกษา

“สกศ. เขาก็เป็นระเบียบของเขา เขาก็ให้การช่วยเหลือทางงบประมาณดีนะ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตั้งมาก็เหมาะสม มีความสามารถ ก็ช่วยเหลือดีทุกฝ่าย แต่มันอยู่ที่เราด้วย เราจะต้องทำงานหนัก แล้วก็วางแผนให้ดี ไมอย่างนั้นเราจะไม่ประสบความสำเร็จได้ง่ายๆ ปีงบประมาณหนึ่งให้ส่ง 4 งวด งวดละ 5 เล่ม ที่ปรึกษา 3 เล่ม แล้วก็ สกศ. ด้วย 5 เล่มคือรายงานของเรานะ แต่ถ้าเป็นเพื่อนครูเครือข่ายก็ต้องเอาส่งไปด้วย บางครั้งเป็นข้อมูลเพิ่มเติม CD ก็ต้องส่งไป ส่งไปหมด เหมือนงานวิจัยเลย คล้ายๆ ทำ thesis”

(อ.ประวิทย์, 18 ม.ค. 45)

“จริงๆ เขาก็สนับสนุนในแวดวงวิชาการ เขาเองก็เชิญไประดมความคิดเห็น จริงๆ ก็ไม่ได้หมายความว่าถึงสนับสนุน ก็ตรงนั้นก็สนับสนุนเต็มๆ เรื่องงาน เรื่องเงิน แต่ตัวที่เขาจะช่วยสนับสนุนเราจริงๆ มันก็สนับสนุนทางอ้อม เชิญเราเขาไประดมความคิดเห็น เชิญเราไปเป็นวิทยากร ทำให้เราได้กระตือรือร้น ทำให้เราได้พบปะ อย่างเช่นจัดระดับอินเตอร์อย่างนี้ คนทั่วไปไม่ค่อยได้มีโอกาสได้เข้าเพราะคอร์สมันแพง แต่ สกศ. ก็ช่วยให้เราเข้าไปได้ อย่างเช่นจัดของยูนิเซฟ จัดในระดับนานาชาติ ก็ช่วยสนับสนุนให้เรามีความรู้ ความอ่านกว้างไปอีก สมกับเป็นครูแห่งชาติที่แท้จริง”

(อ.ทองดี, 6 ธ.ค. 44)

2. ครูแห่งชาติได้รับการสนับสนุนในการทำงานในโครงการครูแห่งชาติจากเพื่อนครูในโรงเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียน ทั้งเรื่องสถานที่และความช่วยเหลือในการทำงาน

“ผู้อำนวยการส่งเสริมสนับสนุน ถ้าผู้อำนวยการไม่ส่งเสริมสนับสนุนไปไม่รอดนะ”

“โรงเรียนให้การสนับสนุนดีมาก ใช้สถานที่ที่ได้ตลอดเวลา แล้วเผอิญพี่ก็เป็นหัวหน้าศูนย์คอมพิวเตอร์ด้วย มันก็เลยไปได้หลายๆเรื่อง ผู้บริหารก็ให้การสนับสนุน”

(อ.ประวิทย์, 18 ม.ค. 45)

“เวลาเขาจัดโครงการครูแห่งชาติ 3 ปี ก็จะเป็นคนจัดการเรื่องอาหารลงทะเบียน ต้อนรับแขก ก็จะช่วยกันมาตลอด เป็นคนหนึ่งที่เขียนเสนอให้เขาเป็นครูแห่งชาติ”

“โรงเรียนให้การสนับสนุนคือ โรงเรียนต่างๆ มาขอตัว อ.ประวิทย์ ผู้อำนวยการก็ไม่เคยหวง ให้ไป หมวดก็ส่งเสริมให้ไป พวกครูก็จะช่วยกันดูแลเด็กให้ อ.ประวิทย์ คนเดียวทำไม่ได้ ต้องได้รับความร่วมมือจากครอบครัวในหมวด โรงเรียน แล้วก็นักเรียน นักเรียนเข้าใจ บอกว่าวันนี้ อ.ประวิทย์ไม่มานะ นักเรียนทดลองไปนะ เอานี้ใบงานของอาจารย์นะ นักเรียนเข้าใจ CAI นะ ทำงาน บันทึกผลนะ ทำงานที่อาจารย์สั่งนะ นักเรียนเขาก็เข้าใจ”

(เพื่อนครูคนที่ 1 ของ อ.ประวิทย์, 25 ม.ค. 45)

“ให้การสนับสนุนพิเศษคงไม่มีหรอกนะ คงไม่มีอะไรชัดเจนออกมาถามว่าโรงเรียนสนับสนุนไหม ทุกอย่างที่ทางหมวดเสนอในเรื่องของงบประมาณ โครงการหรือกิจกรรม โรงเรียนไม่เคยตัดออกเลย ไม่ขัดข้อง วัสดุอุปกรณ์ทั้งหลายที่เขาอยากเอาไปทำประโยชน์กับสังคม โอเคโรงเรียนให้เต็มที่ ขอทำประโยชน์กับสังคม ออกไปเผยแพร่เครือข่ายโรงเรียนสนับสนุน ไม่ปฏิเสธ จะทำให้ แล้วถามตลอดว่าทำตรงนี้มันต้องใช้อะไรไหม โรงเรียนจะเอื้อประโยชน์ ถ้า สกศ. ให้เงินแล้ว โรงเรียนก็จะเอื้อเรื่องอาหารการกินที่ครูมาประชุม โรงเรียนก็จัดบริการให้หมด ให้ขวัญกำลังใจตลอด จะทำอะไรก็ไม่ขัดข้อง จะใช้รถไปราชการกรมเพียงคนเดียว รถตู้หนึ่งคัน โรงเรียนก็ไปส่ง

ให้ ไม่เคยที่ว่าไม่ได้ต้องไป 3 คน โรงเรียนไม่เคยปฏิเสธ อะไรที่ทำ
ประโยชน์โรงเรียนให้หมด เป็นกำลังใจที่เราให้กับครู ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน ของ อ.ทองดี, 13 เม.ย. 45)

3. ครูแห่งชาติได้รับความร่วมมือในการทำงานจากครูเครือข่าย ซึ่งจะเห็นว่าการทำงาน
ในโครงการครูชาตินั้นจะประสบความสำเร็จได้ต้องขึ้นอยู่กับการทำงานของครูเครือข่ายด้วย

“ข้อมูลที่เราจะส่งได้เป็นข้อมูลที่เราได้จากเครือข่ายด้วยนะ ถ้าไม่ส่ง
เราก็ไม่มี report เสร็จเลย ดังนั้นต้องใช้ความสามารถมากๆ ในการที่จะต้อง
ตามงานด้วย ไม่ใช่สอนอย่างเดียว ต้องตามงานเขาด้วย ถ้าเขาไม่ส่งงานเรา
ก็จบเหมือนกัน”

(อ.ประวิทย์, 18 ม.ค. 45)

“ทำให้เราตื่นตัวขึ้น มีทิศทางในการทำงานมากขึ้น มีปฏิทินของตัวเอง
เองว่างานตรงนี้จะส่งตรงนี้นะ เพราะเราเป็นครูเครือข่าย ต้องส่งงาน
อย่างต่อเนื่อง งานแต่ละตอนจะไม่ขาดช่วง แต่ก่อนบางงานเราทำมาเราไม่ได้
เก็บแต่ตอนนี้ต้องทำเป็นงานเป็นอะไรออกมา เป็นรูปแบบมากขึ้น นอกจาก
นั้นแล้วทำให้เราได้รู้จักแลกเปลี่ยนกันหลายๆ คนที่เป็นครูเครือข่ายด้วยกัน ได้
รับรู้ว่าหลายๆ โรงเรียน มีสภาพเป็นอย่างไร ปัญหาแต่ละปัญหาบางโรงเรียน
ไม่เคยเกิด เรารู้ว่าเขาเกิดแล้วเขาแก้ไขอย่างไร”

(ครูเครือข่ายรุ่นที่ 1 คนที่ 3 ของ อ.ทองดี, 20 ก.พ. 45)

“ประสบความสำเร็จเยอะ ดูจากที่เสนอผลงานที่ราชวินิตบางแก้ว ไป
เกือบ 100% เลยนะ ถึงแม้บางคนจะไปด้วยใจ บางคนจะไปพร้อมกับ
อุปกรณ์ตามแนวคิดที่ได้จาก อ.ทองดี คิดว่าประสบความสำเร็จ 100% ใน
ภาพรวม รายละเอียดปลีกย่อยขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะและเหตุปัจจัย บางคนอาจ
จะมีภาระมากเกินไป เลยทำงานได้ไม่เต็มที่”

(ครูเครือข่ายรุ่นที่ 2 คนที่ 3 ของ อ.ทองดี, 28 ม.ค. 45)

4. ครูแห่งชาติได้รับความร่วมมือในการทำงานจากครอบครัว โดยเฉพาะภรรยาจะช่วยงานในทุกเรื่องที่ช่วยได้

“ตรงนี้เวลาปฏิบัติจริง ครูแห่งชาติก็ต้องทำร่วมกับเขา พี่รู้จักครูเครือช่วยเขา จำชื่อจำโรงเรียนได้ดีกว่า อ.ประวิทย์ อีก เพราะเราต้องช่วยเขาทำเอกสาร เรื่องของการจัดการประชุม เรื่องของหลายๆ เรื่อง ยกเว้นการพิมพ์งาน ซึ่งอาจารย์ต้องจัดการเอง นอกจากนั้นต้องคุยกันหมด”

(อ.มาลัย ภรรยา ของ อ.ประวิทย์, 18 ม.ค. 45)

“เมื่อก่อนเรามีภรรยาที่ดี เป็นคนฉลาด ภรรยาส่งเสริม เวลาจัดอบรมเมื่อไร อ.มาลัย จะช่วยในการต้อนรับ จัดอาหาร ถ่ายรูป การนำเสนอข้อมูล”

(เพื่อนครูคนที่ 1 ของ อ.ประวิทย์, 25 ม.ค. 45)

“สมมติว่าไปค้างโรงแรม เราก็เทคแคร์ ไปต้อนรับ ไปให้ความสะดวก ไปพูดคุย อำนวยความสะดวก พอทำอะไรหลายๆ วันเราก็จะสนิทสนมกันหมด เราก็รู้สึกที่เราได้เพื่อนใหม่ เราได้ญาติ พอจะแยกจากกันแล้วรู้สึกคิดถึงกัน แล้วก็จะช่วยเรียงเอกสาร ช่วยงานธุรการ แจกเอกสาร ก็จะมีเพื่อนครูไปช่วยบ้าง เช่นครูไสดี ครูหมวดวิทย์ ก็ไม่เชิงเป็นที่งาน ถ้าเกิดเพื่อนว่างเขาก็ไป เราไม่ได้ตั้งใครเป็นที่งาน เวลาเราอบรมเราก็จะเกรงใจเพื่อนๆ บางทีมันปิดเทอม เราจะไม่น่าขอรับรองตรงนั้น แต่บางทีเรามีเพื่อนสนิทที่เขาว่างเขาก็ไป คือเราไม่ได้ใช้คนมาก”

(อ.กัลยาณี ภรรยา ของ อ.ทองดี, 8 มี.ค. 45)

ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานในโครงการครูแห่งชาติ

1. ครูแห่งชาติมีภาระงานมาก ทำให้มีเวลาน้อยในการทำงานให้โครงการครูแห่งชาติ โดยเฉพาะการเขียนรายงานโครงการวิจัยที่ต้องทำส่ง สกศ. ซึ่งอาจส่งล่าช้า

“ปัญหาอุปสรรคก็คือระยะเวลาด้วย เพราะโครงการเราต้องใช้เวลาใช้ใหม่ พี่จะเหนื่อยมากไม่ค่อยหลับ ไม่ค่อยนอน ปัญหาอยู่ตรงที่ต้องแก้ ต้องทำ CD แล้วแจกเขาให้ทันการประชุมครั้งต่อไป หรือทันทีจะให้เขาได้ไปใช้กับเด็กเพื่อหาประสิทธิภาพตรงนี้ ซึ่งเหนื่อยมาก ต้องทำแล้วไรต์ลง CD บางทีไรต์แล้วก็เสียบ้างอะไรบ้าง ปัญหาเยอะ เหนื่อยมาก”

(อ.ประวิทย์, 18 ม.ค. 45)

“งานสอน งานโรงเรียนเยอะ ทำให้เราไม่มีเวลาทำเปเปอร์ของเราทันเวลา ซึ่งเรื่องนี้เป็นปัญหาของตัวเรามากกว่าจะทำอย่างไรให้ตรงเวลา ซึ่งไม่ค่อยดีในภาพของคนทำงานไม่ตรงเวลา ซึ่งเรารู้เราตระหนักตัวเองดี ไม่ต้องมีใครบอกแล้วเราพยายามจะปรับลดเวลา แต่ว่างานมันจะเยอะ”

(อ.ทองดี, 6 ธ.ค. 44)

2. ครูแห่งชาติต้องรับผิดชอบและนิเทศครูเครือข่ายที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทำให้บางที่ไม่สามารถไปนิเทศได้อย่างทั่วถึง ต้องใช้การนิเทศทางโทรศัพท์แทน

“ปัญหามันก็คือปัญหาที่เกิดจากการที่จะต้องดูแลครูเครือข่าย ให้งาน work เพราะตรงนี้เราไม่ได้ดูแลตัวเองใช้ใหม่คะ เรื่องของเราเองเราจัดการได้ แต่ที่นั่นมันเป็นเรื่องของเครือข่าย ด้านความเข้าใจ ความไม่เข้าใจ การทำงานออกมา ผลงานมีหรือไม่มี เราต้องดูแล ในบางรายก็เป็นปัญหาที่เราแก้ไขไม่ได้ ยกตัวอย่างง่ายๆ มันเป็นปัญหามนุษย์ ถ้าเครือข่ายไม่เอาแล้วไม่ทำแล้ว ตรงนี้เราก็ไปบีบให้เขาทำไม่ได้ เราก็ใช้กระบวนการนิเทศจนถึงที่สุดแล้ว ให้ความช่วยเหลือนิเทศแล้ว เขาบอกไม่ไหวแล้วไม่ทำแล้ว ไม่สามารถผลิตงานออกมาได้ นี่คือนิเทศที่เราแก้ไขไม่ได้ แต่ถ้าเป็นปัญหาอื่นๆ ที่เราแก้ได้เราก็ถือว่าจบสิ้นแล้ว”

(อ.มาลัย, 18 ม.ค. 45)

“จริงๆ เรามีเวลาไปนิเทศน้อยมาก แล้วเราต้องไปไกลๆ มันก็เป็นปัญหา อย่างปทุมเราไปเทพศิรินทร์คลอง 13 โรงเรียนเอง 1 วันหมดเลย ซึ่ง

ทางโรงเรียนก็ดีให้วัน 1 วันไว้สำหรับไปนิเทศ เราตั้งใจจะไป 2 โรง แต่บางครั้งได้โรงเดียว”

(อ.ทองดี, 6 ธ.ค. 44)

3. ครูแห่งชาติต้องทำความเข้าใจกับครูในโรงเรียนเกี่ยวกับการทำงานในโครงการครูแห่งชาติ เพื่อไม่ให้เพื่อนครูคิดว่าเป็นการเอาเวลางานในโรงเรียนไปเป็นเวลาทำงานส่วนตัว

“จริงๆ โดยลักษณะนิสัย อ.ประวิทย์ เป็นคนไม่พูด ไม่ประชาสัมพันธ์ ไม่ชี้แจง เท่าที่พี่มองเห็นอุปสรรคตรงนี้ก็อาจจะมาจากความไม่เข้าใจของคนในหน่วยงาน ของคนในองค์กร ในโรงเรียน ไม่เข้าใจที่มาที่ไป ไม่ได้พูดกับเขา เพราะฉะนั้นคนมองในเชิงลบก็จะเหมือนเป็นคนเด่น สุภาพตรงนี้จะ เป็นจริง ทำอะไรอย่าเด่นจะเป็นภัย ครูก็มีหลายแบบ ถ้าเขาได้คุยกับเราว่ามี ความเป็นมาเป็นไปอย่างไร มีภารกิจอย่างไร เขาก็อาจจะลดความคิดที่ผิดๆ ไปได้ ถ้าพูดภาษาที่ไม่เพราะนักก็เหมือนวิเศษ เพราะว่ามี ความเด่น มีความโดดเด่น มีคนเข้ามาตาม ถ้าคนเขามีความคิดอย่างนั้นก็เปลี่ยนเขาไม่ได้หรอก เราคงไปห้ามเขาไม่ได้ แต่สิ่งที่เราทำได้คือไปคุย ประชาสัมพันธ์ว่าเกิดอะไร ขึ้น ซึ่งตรงนี้โรงเรียนต้องให้โอกาสเขา อาจจะตั้งเชิญให้มาประชุมว่าอะไร เป็นมาอย่างไร ตรงนี้พี่ถือว่าอาจจะ เป็นอุปสรรคเล็กๆ อันหนึ่งที่ อ.ประวิทย์ ไม่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนรู้ คนที่รู้คือคนที่เกี่ยวข้องกับเท่านั้น อ.ประวิทย์ ควร จะประชาสัมพันธ์ให้ทั่วโรงเรียนเลย”

(อ.มาลัย, 18 ม.ค. 45)

“ปัญหาอุปสรรคอย่างหนึ่งคือ การทำความเข้าใจกับครูในโรงเรียน เรื่องการทำงาน ไม่ใช่เรื่องใหญ่แต่มี มันเราต้องทำความเข้าใจทั้งระดับผู้บริหารไปจนถึงระดับเพื่อนครู แล้วที่อยู่เนี่ย ผอ. 3 คนแล้วกับโครงการครูแห่งชาติ ตั้งแต่ ผอ.สมจิตร ผอ.สมพงษ์ ผอ.กาญจนา 3 ผอ. มัน ทุก ผอ.ต้องเข้าใจว่าเราทำหน้าที่ครูแห่งชาติ บางคนอาจจะมองว่างาน อย่างนี้มันเป็นงานส่วนตัว มันเวลาที่เราจะทดลองมันคือเรื่องของครูที่จะ เอาผลงานคนๆ หนึ่งไปแสดงที่จะยกย่องตัวเองให้สมฐานะครูแห่งชาติ ซึ่งตรงนี้นั้นก็คิดได้แล้วแต่อาจารย์จะคิด แต่จริงๆ มันจะเกิดประโยชน์กับ

ภาพกว้าง ทั้งตัวโรงเรียนเองเราก็พยายามทุ่มเทให้กับตัวโรงเรียน เพราะตรงนี้เราจะทิ้งโรงเรียนไม่ได้เลย เด็กเราทิ้งไม่ได้ ครูเราทิ้งไม่ได้ ฝ่ายบริหารเราทิ้งไม่ได้ มีงานอะไรเราต้องที่โรงเรียนก่อน”

“ส่วนการทำความเข้าใจกับเพื่อนครู ถ้าครูมาถามเราจะตอบเสมอว่า ต้องทำอะไรยังไง แต่ถ้าครูที่บางครั้งไม่เข้าใจและไม่ถามเราก็ไม่มีโอกาสเหมือนกันที่จะไปนำเสนอ แต่หลาย ๆ คนโดยภาพรวมเราทำมาหลายปี เขาก็เข้าใจว่าเงิน 220,000 มันไม่ใช่ว่ามันเป็นเงินที่จะมาสร้างความสุขที่แท้จริง 100% ของตัวนั้น อย่างที่บอกจัดที่ราชภัฏวไลยวัฒนบุรีแล้ว เราต้องสำรองจ่ายก่อนอย่างนี้มันก็ไม่สนุกสำหรับครูเงินเดือนยังไม่ถึง 2 หมื่นแล้วเรายังต้องกินต้องใช้เยอะ เพราะฉะนั้นก็ต้องสร้างความเข้าใจตรงนี้ให้เข้าใจ บางคนก็คิดโรงเรียนได้เงินด้วยหรือเปล่า ได้เงินเดือนด้วยหรือเปล่า นอกเหนือจากเงินวิจัย”

(อ.ทองดี, 6 ธ.ค. 44)

ตอนที่ 3 อนาคตภาพเชิงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการครูแห่งชาติ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพของโครงการครูแห่งชาติ ของ อ.ประวิทย์ อ.ทองดี และเจ้าหน้าที่ของโครงการครูแห่งชาติทั้ง 2 ท่าน มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงจากการดำเนินงานในโครงการครูแห่งชาติในปัจจุบันดังนี้

1. ด้านขอบข่ายของการยกย่องและให้รางวัลในฐานะครูแห่งชาติ ในความคิดของ อ.ประวิทย์ และ อ.ทองดี โครงการครูแห่งชาติควรมีการขยายขอบข่ายการยกย่องและให้รางวัลให้ครอบคลุมครูทุกประเภท และทุกระดับ โดยไม่มีการสมัคร

“ถ้ามันมีก็อยากให้ครอบคลุมทุกระดับ เพราะทุกระดับมันก็มีคนดีที่พร้อมที่จะพัฒนาอยู่แล้ว ตั้งแต่ประถมศึกษาไปจนถึงระดับอุดมศึกษาเลย ถ้าพัฒนาได้ต่อเนื่องและมีทุนสนับสนุนแล้วก็คัดเลือกได้คนเก่งจริงๆ ที่จะถ่ายทอดได้และเกิดประโยชน์ที่แท้จริง มันจะเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพมาก”

(อ.ประวิทย์, 30 ม.ค. 45)

“แต่ละเขตก็ขอให้คัดโดยที่ไม่มีการสมัคร นั้นเขตตัวเองก็รู้อยู่แล้วว่ามีครูดีครูเด่นที่สมควรยกย่องให้เป็นครูที่ทำงานในระดับกว้างได้หรือไม่ นั้นเขตการศึกษาก็ส่งเข้ามา ในเขตอาจจะมีระดับภาคก็ได้ช่วยกลั่นกรองอีกหลายๆ เขต อย่างเช่นภาคกลาง แล้วแต่ขั้นตอนอาจจะกรองมาว่าเหลือจำนวนเท่าไรในแต่ละชั้น จนมาถึงสุดท้ายในระดับประเทศก็มากรองอีกทีหนึ่งหรือมาดูอีกทีหนึ่ง”

(อ.ทองดี, 13 ธ.ค. 44)

แต่ทางเจ้าหน้าที่โครงการครูแห่งชาติของ สกศ. เห็นว่ายังไม่ควรขยายการคัดเลือกไปถึงครูในระดับโรงเรียนเอกชนเพราะอาจมีผลประโยชน์ทางธุรกิจได้

“เอกชนเราไม่มั่นใจ เพราะเขาอาจคิดในเชิงธุรกิจโดยการขึ้นบ้านโปรโมตโรงเรียนของตัวเองเพื่อหาลูกค้าได้ หรือมีการซื้อตัวกันได้ และถ้าจะมีระดับอนุบาล ต้องมีคนเขียนคู่มือขึ้นใหม่ให้ดี เพราะเกณฑ์ในการคัดเลือกครูประถม ครูมัธยม และครูอนุบาลไม่น่าจะเหมือนกัน”

(เจ้าหน้าที่ สกศ. 2, 19 เม.ย. 44)

2. ด้านกระบวนการคัดเลือกครูแห่งชาติ อ.ประวิทย์ มีความคิดว่าทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันคัดเลือก โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกที่ดี และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งจะทำให้เลือกครูแห่งชาติได้ตามเป้าหมาย

“กระบวนการคัดเลือกมันจะต้องหลายๆ หน่วยงานเข้ามาร่วมมือกัน และจะต้องเห็นคนที่ได้รับความเชื่อถือจากสังคมจริงๆ เป็นกลางโดยแท้จริง แล้วก็คัดเลือกโดยเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ คือต้องเอาคนที่มีความ

เป็นที่ยอมรับ เป็นคนดี คนเก่ง และเป็นที่ยอมรับที่จะทำงานได้ เป็นตัว
 อย่างได้จริงๆ ถ้าเราได้คนที่ไม่เป็นที่ยอมรับหรือไม่ดีจริงเนี่ย เมื่อเขาขึ้นมาได้
 มันจะลำบากมากในการทำงาน ยกตัวอย่างเช่น การขยายเครือข่าย 1 คน
 ขยาย 50 คน ถ้าเขาไม่มีความสามารถจริงๆ หรือถ้าเขาไม่ได้รับการศรัทธา
 ยอมรับจากเพื่อนๆ โอกาสที่จะขยายเครือข่ายต่อเนื่องคุณเนี่ยยากมาก
 เพราะฉะนั้นการคัดเลือกเป็นหัวใจสำคัญมากๆ ที่จะต้องเป็นบุคคลที่เป็น
 กลางจริงๆ มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการยอมรับทาง
 สังคมจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และกำหนดเกณฑ์ในการคัด
 เลือกที่ดีจริงๆ เพื่อที่จะได้คนดีมาและสามารถทำงานให้กับสังคมตามเป้า
 หมายหรือวิชาชีพครูที่เราอยากให้เป็นอย่างต่อเนื่อง"

(อ.ประวิทย์, 30 ม.ค. 45)

และ อ.ทองดี เสนอว่าทางโครงการครูแห่งชาติควรมีการกำหนดระดับขั้นในการคัดเลือก
 ให้ชัดเจน เช่น เป็นครูแกนนำ เป็นครูต้นแบบ แล้วจึงมาเป็นครูแห่งชาติ ซึ่งเหมือนกับการ
 สะสมประสบการณ์มาเป็นลำดับขั้น ทำให้ค่อนข้างเชื่อมั่นได้ว่ามีแนวโน้มในการทำงานประสบ
 ความสำเร็จสูง

"ถ้าเกิดว่าเรามีเกณฑ์มีกรอบที่ชัดเจนในระดับที่บอกว่าเป็นครูแกนนำ
 ครูต้นแบบ ถ้ามันมีเกณฑ์ที่ดีและมั่นคง เกณฑ์ที่มันยอมรับได้ เป็นลำดับมัน
 ก็ดี ดีตรงไหน ดีตรงที่ว่าครูแห่งชาติมันค่อยๆ สะสมประสบการณ์ มันไม่ได้
 ก้าวกระโดด จังหวะที่คุณเป็นครูดีเด่นหรือเป็นครูแกนนำคุณทำอะไรมาบ้าง
 แล้วผลงาน หลังจากนั้นแล้วคุณมาเป็นอีกระดับหนึ่ง มาเป็นครูต้นแบบ คุณ
 ต้องทำอะไรยังไง จังหวะพอมาถึงครูแห่งชาติมันจะเก็บเกี่ยวประสบการณ์มา
 เรื่อยๆ มันก็ทำให้เห็นแล้วว่าครูแห่งชาติก็สามารถทำงานได้ค่อนข้างเชื่อมั่น
 ขึ้นเพราะมันผ่านประสบการณ์"

(อ.ทองดี, 13 ธ.ค. 44)

นอกจากนี้ด้านยังพบว่าควรให้มีการประเมินครูแห่งชาติระดับ 1 แล้วคัดเลือกเพื่อเป็นครูแห่งชาติระดับ 2 และระดับ 3 ต่อไป โดยต้องมีเกณฑ์ที่ชัดเจนและมีผู้ประเมินที่เข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างชัดเจน

“ก็คิดว่าตอนนี้จะทำอะไรมันต้องมีเกณฑ์ อย่างน้อยๆ เกณฑ์คนที่ เป็นระดับ 2 ต้องเป็นระดับ 1 ที่นี้ก็ดูต่อว่าสิ่งที่เคยทำมาในระดับ 1 มัน ยืนยันได้ไหมว่าจะไปทำในระดับ 2 สำเร็จ มันเหนื่อย เมื่อยล้าเกินไปหรือ เปล่าที่จะไปต่ออีก 3 ปี ตรงนี้คิดว่ามันต้องมีเกณฑ์แน่ๆ แต่เกณฑ์ตรงนี้คิดว่า ไม่น่าจะมีปัญหาเท่าระดับ 1 เพราะมันสกรีนไม่เหมือนกับคนที่เข้ามา ใหม่ในระดับ 1 แต่จากระดับ 1 ไประดับ 2 ดูง่าย ๆ อย่างตอนนี้มี 4 คน มันค้ำง่าย”

“ถ้าบอกว่าใครจะมาเป็นผู้คัดสรรถ้าพูดกว้างเป็นทะเลก็คือ ต้องมีผู้ เชี่ยวชาญชำนาญการในเรื่องการจัดเตรียมการเรียนการสอนที่แท้จริง แต่ที่นี้ จัดการเรียนการสอนที่แท้จริงมันก็ต้องเป็นครู แล้วครูคนไหนล่ะที่จะไปคัดเลือกครูแห่งชาติ มันเป็นเรื่องยาก เอาครูธรรมดาไปคัดครูแห่งชาติมันก็ดูยัง ไงอยู่ อย่างตอนนี้ที่คิดว่าน่าจะเป็นที่ยอมรับก็น่าจะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ในสาขานั้นๆ ถ้าเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย เป็นผู้เชี่ยวชาญที่ทรงคุณวุฒิ ต้องเป็นอาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัยที่มองประเด็นการเรียนการสอนในระดับ พื้นฐานออก”

(อ.ทองดี, 13 ธ.ค. 44)

“ควรมีเพื่อให้เขาทำงานต่อ โดยให้ขยายงานให้มากกว่าเดิม พัฒนาโครงการเดิม แต่ขยายทั้งประเทศ ทุกกรม หรืออาจบูรณาการเข้ากับวิชาอื่น”

(เจ้าหน้าที่ สกศ. 2, 19 เม.ย. 44)

3. ด้านการดำเนินโครงการวิจัย โครงการครูแห่งชาติควรมีการลดงวดการรายงาน ลงมา โดยจากที่รายงานปีงบประมาณละ 4 งวด ให้เหลือเพียง 2 งวดตามภาคการศึกษา โดย ที่ปริมาณงานยังคงเท่าเดิม ซึ่งจากการสังเกตและวิเคราะห์เอกสาร พบว่า ครูแห่งชาติต้องมีการ

เขียนเอกสารเพื่อรายงานการดำเนินโครงการวิจัยของตนเองส่งทางโครงการครูแห่งชาติมาก ทำให้มีภาระในส่วนนี้มาก

“จริงๆ แล้วมองในแง่ที่ดีก็เป็นการตามงาน แต่สภาพการทำงานของครูแห่งชาติบางครั้ง 4 ครั้งเนี่ยหนักไป เพราะปีนึงต้องรายงาน 4 ครั้ง ต้องทำรายงานครั้งละ 4 – 5 เล่ม มันค่อนข้างลำบาก แต่แ่งดีมันก็เหมือนการตามงาน เราบังคับตัวเราว่าต้องทำอย่างต่อเนื่อง แต่บางที่เราไม่ได้ทำงานอย่างนี้อย่างเดียว ถ้าเป็นไปได้อยากให้เหลือชั๊กเทอมละงวด ภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพราะปีนึงคือรายงานแค่ 2 ครั้ง น่าจะช่วยให้เยอะเหมือนกัน คือจริงๆ ปริมาณงานมันไม่ได้ลดลง แทนที่จะรายงานเทอมละ 2 งวด ก็รายงานมาเป็นงวดเดียวกัน ปริมาณงานยังเท่าเดิม แต่จะลดการรายงานลง”

(อ.ประวิทย์, 30 ม.ค. 45)

“ให้มีการส่ง 4 เดือนครั้ง แต่เนื้องานต้องให้เหมาะสม เทอมหนึ่งแต่งงานให้มากขึ้น สัมกับเนื้อเงินกับกาลเวลา”

(เจ้าหน้าที่ สกศ. 2, 19 เม.ย. 44)

“การแบ่งช่วงเวลาและระยะเวลาในการส่งงานขึ้นอยู่กับวิธีการนำเสนอของแต่ละคน อยู่ที่การบริหารจัดการ วางแผนในการดำเนินการอย่างไร ถ้าส่งไม่ทันกำหนดก็สามารถบอกมาได้ ทางโครงการก็จะยืดหยุ่นให้ แต่ก็ต้องเป็นไปตามสัญญาจ้าง”

(เจ้าหน้าที่ สกศ. 1, 9 เม.ย. 44)

และเมื่อได้เป็นครูแห่งชาติแล้ว ในงวดแรกทาง สกศ. ควรให้งบประมาณมาก่อน เพื่อเหมือนกับเป็นต้นทุนให้ไปทำงานก่อน เมื่อรายงานงวดที่ 1 แล้วให้งบประมาณงวดที่ 2 ต่อไป เพราะครูแห่งชาติบางคนต้องรับภาระออกเงินไปก่อน อาจทำให้เดือดร้อน ซึ่งถ้าติดขัดเรื่องเงินทำให้การดำเนินโครงการครูแห่งชาติไม่คล่องตัว

“ปีนึงเราทำตามโครงการเราไม่ได้ อย่างเช่นจัดประชุมครู จัดประชุมครูที่ 50 คน แล้วอบรมคอมพิวเตอร์ด้วย 10 วัน 20 วัน ทั้งค่า

อาหาร ค่าอุปกรณ์ ต้องใช้เงินเยอะ แต่เราจะต้องลงทุนไปก่อน เพราะว่า เราจะได้วงเงินมา ได้เงินมาต่อเมื่อส่งงานงวดที่ 1 และที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา 3 ท่าน ผ่านเมื่อไหร่เราถึงจะได้เงินมา นั้นหมายความว่า จะต้องจัดประชุมครูไปก่อนตามโครงการ แล้วทำการประชุมเสร็จแล้วถึงจะมาเขียนรายงาน ว่างวดแรกได้ทำตรงนี้ไปแล้ว และผ่าน กว่าการกรรมการจะพิจารณาผ่านมันก็หลายเดือนกว่าจะอนุมัติเงินมา บางครั้งเงินงวดแรกยังไม่มา เราต้องทำงวด 2 ต่อไปแล้ว สรุปลง่ายๆ ขณะนี้โครงการครูแห่งชาติปีหนึ่ง เนี่ยเราได้งบปีละ 220,000 ก็จริง แต่เงินจะได้มาเมื่อเรารายงานผลงวดงาน เงินมันก็เลยได้มาช้า เราต้องลงทุนไปก่อน ที่นี้ครูแห่งชาติที่เขามีสถานะ แต่ มันไม่ใช่หน้าที่ที่เขาต้องลงทุนก่อน มันต้องให้เกียรติกัน ถ้าเกิดสมมติว่าเราเชื่อมั่นว่าโครงการที่เราพิจารณาแล้วมันเหมาะสมว่ามันเป็นโครงการที่เป็นไปได้และเหมาะสมกับงบประมาณที่เสนอมานี้ แล้วเป็นโครงการที่ดีมีประโยชน์ เมื่ออนุมัติแล้วมันน่าจะให้เกียรติ มันน่าจะให้เงิน งวดแรกก็เสนอมานี้ผ่านโครงการเมื่อไรก็ให้งวดแรกมาเลย รายงานงวดแรกผ่านก็ให้งวดที่ 2 ไป อย่างนี้ มันก็ทำให้ครูแห่งชาติทำงานได้ไม่เดือดร้อนในด้านงบประมาณมากนัก จริงๆ แล้วเขาลงทุนเรื่องแรง เรื่องความสามารถ เรื่องกำลังกายกำลังใจ เรื่องความเสียสละตรงนี้อยู่แล้ว ถ้าอยากจะให้โครงการตรงนี้ได้ เสนอตรงนี้นิดหนึ่ง”

(อ.ประวิทย์, 30 ม.ค. 45)

4. ด้านการติดตามงาน อ.ประวิทย์ คิดว่าทางโครงการครูควรมีการจัดประชุมเพื่อรับทราบปัญหาในการทำงานของครูแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้สามารถช่วยกันในการแก้ปัญหาที่ประสบในแต่ละด้านได้ และในการจัดประชุมนั้นควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้มาพูดคุยกับครูแห่งชาติที่ตนเองตรวจงานด้วยเพื่อได้มีความเข้าใจตรงกันในการทำงานและการรายงานที่ส่งไปให้ตรวจ

“น่าจะซักครั้งปีมาประชุมครั้งหนึ่งแล้วรับทราบปัญหา แล้วก็หาทางแก้ไขร่วมกัน หรืออย่างเช่นครูแห่งชาติเขารายงานไป การเขียนรายงานไปบางทีผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจกับครูแห่งชาติเนี่ยบางทีมันไม่เข้าใจตรงกัน แล้วถ้ามีการมาคุยกันประสานกันว่าจะต้องรายงานยังไง คือมารับทราบปัญหาอย่างต่อเนื่อง”

เนื่อง มันก็จะทำให้การทำงานนั้นคล่องตัวขึ้น และตรงเป้าหมายมากขึ้น
ความผิดพลาดก็จะน้อยลง”

(อ.ประวิทย์, 30 ม.ค. 45)

5. ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น อ.ประวิทย์ คิดว่าควรให้มีการประสานงาน
กับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับตัวครูแห่งชาติ ทั้ง สกศ.และหน่วยงานที่ครูแห่งชาติสังกัด คือ
กระทรวงศึกษาธิการ และกรมสามัญศึกษา เพื่อที่โครงการนี้จะดำเนินการได้อย่างสะดวก
และเกิดประโยชน์สูงสุด

“จริง ๆ แล้วโครงการครูแห่งชาติเป็นโครงการที่ดี เพราะว่ามันเป็น
โครงการที่ใช้คนในพื้นที่คือ ครูด้วยกันขยายสู่เพื่อนครูด้วยกัน และก็มุ่งเพื่อ
ให้คนที่ทำงานจริงมาพัฒนาครูด้วยกัน เพราะจะทราบปัญหาและก็ทราบแนว
ทางที่จะพัฒนาที่ซึ่งจะเกิดประโยชน์กับครูเอง แล้วก็เด็กนักเรียน แล้วก็สังคม
มากๆ แต่ขณะนี้ที่ทำอยู่มันจะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบก็คือ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมอยู่
มันทำได้ระดับหนึ่งแต่ว่ามันหนักมากๆ ครูแห่งชาติจะหนักมากเพราะว่าจะทำ
คนเดียวให้เบ็ดเสร็จทั้งโครงการ ทั้งเป็นวิทยากร ทั้งนิเทศติดตาม คือทำงาน
หนักมาก และก็โดยเฉพาะว่าตัวเองมีหน้าที่ประจำอยู่แล้ว แต่ที่สำคัญหน่วย
งานต้นสังกัดโดยเฉพาะอย่างครูเป็นของกรมสามัญ แล้ว สกศ. เอง กับกรม
สามัญ กับกระทรวงศึกษาธิการเองก็ไม่ได้ประสานงานกันเท่าที่ควร มันก็เลย
ทำให้โครงการครูแห่งชาติมันเหมือนเป็นโครงการของ สกศ. ไม่ได้ประสานกับ
หน่วยงานที่เราสังกัดอยู่ อย่าง สกศ. ประสานกับกระทรวงศึกษาธิการ กรม
สามัญศึกษา อย่างนี้ แล้วพัฒนาผลักดันให้มันต่อเนื่องแล้วก็ป็นรูปแบบ
เดียวกัน ช่วยกันมันก็จะทำให้โครงการนี้ออกมาดี และเกิดประโยชน์อย่างแท้
จริง แต่ตอนนี้มันค่อนข้างจะไม่ค่อยประสานกัน ไม่แน่ใจเหมือนกันว่าโครง
การครูแห่งชาติจะไปได้แค่ไหน เพราะว่ามันจะเปลี่ยนแปลงได้อยู่
เรื่อย”

“ตอนนี้การทำงานของครูแห่งชาติมันไม่ได้เกี่ยวข้องกับ กค. ที่จะมา
ประเมินผลงานอาจารย์ 3 เพราะฉะนั้นการขยายเครือข่ายตรงนี้มีปัญหา
มากๆ เลย เพราะเมื่อก่อนนี้การขยายเครือข่ายของครูแห่งชาติ ครูต้นแบบ

นิยมกันมาก เป็นที่ยอมรับ เพราะกระแสกำลังมาแรงเรื่องการปฏิรูป เพราะฉะนั้นครูอยากจะทำพัฒนาตนเอง แต่ตอนหลัง ก.ค. กับ สกศ. ก็ไม่ได้ประสานกัน เพราะฉะนั้นผลงานวิชาการ ก.ค. ก็ทำไป ของ สกศ. ขยายเครือข่ายก็ทำไป ทั้งๆ ตรงนี้ก็ผลงานวิชาการ แต่จะเอาผลงานวิชาการมาเขียนให้เข้ารูปแบบของ ก.ค. มันถึงจะได้ ซึ่งจริงๆ แล้วมาทำโครงการครูแห่งชาติจริงๆ มันแทบไม่มีเวลามาเขียนตรงนี้ออก”

“จ้ะในโอกาสข้างหน้าจะบอกว่าครูเดี๋ยวนี้การที่จะมาร่วมเป็นครูเครือข่ายยากขึ้น เพราะตรงนี้ ก.ค. กำหนดชัดเจน ซึ่งครูแห่งชาติ ครูต้นแบบไม่ใช่ตำแหน่งทางวิชาการ มันเป็นตำแหน่งที่ สกศ. กำหนดขึ้นมาให้ทำงานเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นอย่างครูแห่งชาติอย่างผม อย่าง อ.ทองดี ไม่ได้ทำผลงานอาจารย์ 3 ก็จะเข้ากำหนดครูตำแหน่งที่ 1 เท่านั้นเอง คือ ครูปฏิบัติการ เพราะฉะนั้นขณะนี้การสมัครครูเครือข่ายเนี่ย เขาบอกเขาไม่เอาแล้ว เหนื่อยหนักเหลือเกิน แต่มันได้ประโยชน์ใช้ใหม่ครับ เขาบอกเขาไปทำผลงานอาจารย์ 3 เสียดีกว่า ไม่เหนื่อย ไม่หนัก ไม่ต้องมารายงานเป็นระยะๆ แล้วได้เงินประจำตำแหน่ง และไม่ต้องทำอะไรด้วย”

(อ.ประวิทย์, 30 ม.ค. 45)

6. ด้านการดำเนินงานในอนาคต อ.ทองดี เสนอว่าควรให้มีโครงการนี้ต่อไปถึงแม้ว่าต้องเปลี่ยนไปอยู่หน่วยงานใหม่ตามกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 55 วรรค 2 “ให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

“คิดว่าในอนาคตของโครงการครูแห่งชาติจะไปอยู่ที่กองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามากที่สุด เมื่อไปตรงนั้นแล้วเกณฑ์ในการคัด เกณฑ์การสนับสนุนซึ่งกองทุนนั้นอาจจะอิงประมาณโดยเฉพาะแล้วก็มี การแยกการบริหารงานออกมา คิดว่ามันเป็นเหมือนกับสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา หรือ สสวท. ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ จ้ะเขาก็คงมีความคล่องตัวในการบริหารกองทุนตรงนี้ได้ดี คิดว่าน่าจะอิงประมาณมาก

พอสมควร เพราะฉะนั้นการที่จะมาสนับสนุนครูดีครูเด่นต้องมามีการร่าง
เกณฑ์กันใหม่หมดเลย”

(อ.ทองดี, 13 ธ.ค. 44)

7. ด้านการประเมินโครงการครูแห่งชาติ อ.ทองดี คิดว่าควรให้มีการประเมินโครงการ
ครูแห่งชาติทั้งโครงการที่ได้ดำเนินงานมา 3 ปีแล้ว เพื่อดูผลกระทบจากโครงการนี้ที่เกิดกับผู้
เกี่ยวข้อง ทั้งตัวครูแห่งชาติเอง นักเรียนของครูแห่งชาติ ครูเครือข่าย นักเรียนของครูเครือข่าย
และเพื่อนร่วมงานที่โรงเรียน เพื่อนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาโครงการครูแห่งชาติต่อ

“ถ้ามีการประเมินในลักษณะลักษณะหน้อยว่าโครงการนี้มันเป็นยังไง มี
ผลกระทบทางตรงทางอ้อมอย่างไร ทั้งต่อตัวครูแห่งชาติ ทั้งต่อตัวครูเครือ
ข่ายและถึงนักเรียนของครูแห่งชาติและนักเรียนของครูเครือข่าย รวมไปถึงว่า
ผลกระทบต่อสถาบันที่ครูแห่งชาติสังกัด เพื่อนครู เพื่อนร่วมงาน เป็นยังไง
หลังจากที่เขาได้เป็นครูแห่งชาติ แล้วผลกระทบทางตรงทางอ้อมเป็นยังไง มัน
น่าจะประเมินจะตายไปเพื่อที่จะได้ไปวางแผนครูแห่งชาติในรุ่นต่อๆ ไปว่ามันมี
จุดอ่อนตรงนี้ มันมีจุดแข็งตรงนี้ ก็จะได้ไปแก้ไขไปเสริมตรงจุดแข็งให้ดีขึ้น
ได้ไปแก้ไขข้อบกพร่อง ตรงนี้ก็ไม่มีเท่าที่รู้ เพราะการประเมินก็ประเมินโดยผู้
ทรงคุณวุฒิประจำสาขาวิชาตามvorgงาน แต่เป็นการประเมินงานที่ครูแห่ง
ชาติทำ ไม่ใช่ประเมินโครงการครูแห่งชาติ”

(อ.ทองดี, 13 ธ.ค. 44)